

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ'NDEKİ DOĞU LADİNİ [*Picea orientalis* (L.) Link.] ORİJİN DENEMELERİNİN 35 YILLIK SONUÇLARI

Bu Araştırma Neden Yapıldı?

Mevcut orman alanlarımızdaki verimsiz orman alanı oranı (%47), Doğu ladinî ormanlarında da kendini göstermekte ve bu Doğu ladinî ormanlarının %31'i verimsiz yani kendinden beklenen faydayı sağlayamamaktadır (Anonim, 2015). Oysa türün odunu, sanayide geniş ölçüde kullanım alanı bulurken, ayrıca ormanları bölge halkı için sosyal ve ekonomik yönden de büyük önem taşımaktadır (Akalp, 1978). Türün gerek ekonomik ve gerekse sosyo-kültürel önemi türün mevcut ormanlarının korunması ile verimsiz ormanlarının verimli ormanlara dönüştürülmesinin ve dolayısıyla tür üzerinde yapılacak ağaçlandırma çalışmalarında kullanılacak kaliteli tohum ve tohum kaynaklarının belirlenmesi için orijin denemelerinin uygulanmasının faydalı olacağı ortaya çıkmaktadır.

Nasıl Bir Yol İzlendi?

1986 yılında sonbaharda Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Ladin yayılış alanlarında değişik yükseltilerde olmak üzere seçilen 8 adet deneme alanına, 16 orijine ait 2+3 yaşındaki fidanlar dikilmiştir. Arazi denemeleri tesadüf blokları yöntemine göre üç yinelemeli olarak düzenlenmiştir. Deneme alanlarına her bir parselde 25'er adet fidan olmak üzere 16 orijinin fidanları dikilmiştir. Dikimler 2x2 m aralık ve mesafe ile gerçekleştirilmiştir. Her orijin deneme alanında 75 fidanla temsil edilmiştir. Bloklar arasında 4m genişliğinde ayırma şeritleri bırakılmıştır. 1996 yılında Artvin (1600 m) deki deneme alanı ilk ölçümden sonra (15. yıl ölçümleri) bölgede oluşan toprak kayması sonucunda tahrip olduğundan bundan sonraki ölçümler yapılmayacak şekilde proje programından çıkarılmıştır

Ne Bulundu

Deneme alanlarındaki mevcut orijinler tümü birlikte değerlendirildiğinde boy, çap ve hacim gelişimleri yönünde istatistik anlamda bir farklılık söz konusu değildir. Fakat yaşama yüzdesi açısından istatistik farklılıklar ortaya çıkmıştır. En yüksek boy ve çap gelişimi Maçka Ç.Maden (3) ve Torul-Kavraz (12) orijinlerinde, en yüksek yaşama yüzdesi ise Maçka-Meryemana(1) ve Torul-Kavraz(12) orijinlerinde tespit edilmiştir. En düşük boy, çap ve hacim gelişimi Ordu- Çambaşı(9) ve Torul-Zigana(13) orijinleri, en düşük yaşama yüzdesi Dereli-Boncuk(7) ve Maçka Ç.Maden(4) orijinleri olduğundan düşük gelişim performanslarıyla dikkat çekmiştir. Göstermiş oldukları yetersiz uyum yeteneği sebebiyle ağaçlandırma çalışmalarında şimdilik tavsiye edilmemelidir. Mevcut 5 deneme alanının ortak analizinde en iyi boy, çap ve hacim gelişimi Giresun-Erimez (1600m), en yüksek yaşama yüzdesi Giresun-Erimez (1300m) ve en düşük boy, çap, hacim ve yaşama yüzdesi ise Sürmene (700m) deneme alanlarında gerçekleşmiştir. Orijinlerin Sürmene (700m) deneme alanındaki her türlü uyum sorunu, alanının toprak derinliğinin sığ olması ve azot içeriği zengin olmayan kumlu balçık bir toprak yapısına sahip olması ve ayrıca Doğu ladininin yayılış alanı 900m ile 1650m (ATALAY,1983) arasında olmasından kaynaklanabilir.

Ne Öneriliyor?

İdari süresi 120 yıl olan Doğu ladininin, bundan sonra projenin sonuçlanacağı 2030 yılına kadar yapılacak ölçümlerinin sonuçlarında beklenerek daha sağlıklı karar vermek mümkün olacaktır.